Budapest, 1934. december 21. Ára 50 fillér 67. évfolyam, 3262 szám

BORSSZEM JANKÓ

1933-ig szerkesztette: Molnár Jenő

Főmunkatárs: GÁSPÁR ANTAL

A M. N. MÚZEUM HIRLAPOSZTÁLYA

ÉGBŐL AZ ANGYAL

Gáspár Antal rajza

Is megjött, a Csillag is látható, csak jó volna tudni, szabad-e bemenni betlehenesének már végre.

BÁRCZY: Ugy néz ki a dolog, hogy a sár dacára befúttá az utat a hó . . .

Genfből az angyal . . .

(Karácsonyi ének 1934-ben)

Genfből az angyal lejött hozzátok,
Emberek, emberek,
Örülnék ennek, de egyelőre
Nem merek, nem merek.

Olajág, van már Genf galambjának
Csőrébe, csőrébe,
És örömében alig fér kérem
Bőrébe, bőrébe.

Eden pecsétőr, pecsételé meg
A békét, a békét,
Áldják a szentek, ezért most Genfet
S vidékét, vidékét.

Béke van itten mostan a földön
S szeretet, szeretet,
Kár hogy a gallok eltévesztik a
Szerepet, szerepet.

Mialatt békét hirdetnek ők is
Ott Genfbe, ott Genfbe,
Felnövelik a hajóik számát
Most csendbe, most csendbe.

Csatahajóik számát közölni,
Sem merem, sem merem,
Béke a földön, — mondják — de nem a
Tengeren, tengeren.

Genfből az angyal lejött hozzátok
Emberek, emberek,
Örülni ennek, fenti okokból,
Nem merek, nem merek.

HESZ FERENC

=✶=✶=

— Szabó Dezsőt 2 heti fogházra és 500 pengő pénzbüntetésre itélték, amely 10 pengőként 1 napi elzárásra változtatható át, behajthatatlanság esetén.
— Szóval 2 hét és 50 nap ülni valója lesz.

=✶=✶=

Mai gyerek

— Papa, a rádió már sadchenkedéssel is foglalkozik?
— Micsoda szamárság ez?
— Miért? Hallottam, hogy multkor a Marina és a kenti herceg esküvőjét a rádió közvetitette.

Karácsonyra legszebb meglepetés asszonynak, leánynak a D'Orsay Dandy puder és parfőm.

SZENDY és A KIS SZENDE

— Mire gondol most Lilike?
— Arra, hogy milyen boldog ember lehet Szendy polgármester.
— Miért?
— Hallom, a polgármesterválasztáson 189 boldogitó „igen"-t kapott.

=✶=✶=

BIZTATÓ JEL

Beszélgetés a pesti városházán.
— Azt hiszem, szünőben van már az állástalanság.
— Miből gondolja?
— A polgármester választáson mind a két ellenjelölt visszalépett, pedig elég jó állás betöltéséről volt szó.

=✶=✶=

ECKHARDT KARÁCSONYI AJÁNDÉKA

Eckhardt Tibor is amnesztiát kapott karácsonyra.
— Micsoda rossz vicc ez?
— Nem vicc. Olvasom, hogy ő is „kegyelmes"-t kapott.

=✶=✶=

Tisztességtelen konkurrencia

Karácsony délutánján a temetkezési vállalat igazgatója beül a kávéházba. Hivja az ujságos gyereket.
— Jani, lapokat hozz!
— Kézben van valamennyi. Rontják a nagyságos úr üzletét. Mindenki az ujságokba temetkezik.

=✶=✶=

Repülőgép pilóta nélkül

Két úr beszélget:
— Olvasta a legujabb találmányt? Repülőgép pilóta nélkül.
— Nekem más találmány kellene.
— Micsoda?
— Házasság feleség nélkül.

=✶=✶=

FLÖRT A CUKRÁSZDÁBAN

A nő a férfihez.
— Egy feltétel alatt a tied leszek.
— ?
— Ha kitartasz a sírig.

=✶=✶=

A Városházán

A KORMÁNYPÁRT FŐVÁROSI CSOPORTJÁBAN ZSITVAY VAN A FEJEKEN?

Márkus Jenő

Kevés ahoz ez a papír
Több kell hozzá, egész árkus,
Felsorolni, mily sokat tett
A Beszkártért már a Márkus.
Féléves megbízást kapott
Márkus mostan a Beszkártnál,
Reméljük, hogy e megbízás
Félév mulva végleg rászáll.

=✶=✶=

Mi történt Fedákkal Amerikában?

Első verzió.

Letartóztatták, villamosszékbe ültették, kivégezték, és azután felfalta a Metro oroszlánja.

Második verzió.

Nem történt semmi baja. Az amerikai tengerészeti hivatal szerződtette, hogy bemutassa a matrózoknak, hogyan nem lehet valakit a víz alá nyomni.

Harmadik verzió.

Megkérték, hogy mutassa be a hollywoodi filmsztároknak elrettentő példa gyanánt az „Iza nénit."

Negyedik verzió.

Roosevelt felkérte, hogy reformálja meg az amerikai igazságszolgáltatást.

Ötödik verzió.

Tanunak akart elmenni Aknay Vilma és Vajda Ernő küszöbön álló házasságához.

Hatodik verzió.

Mint szentlőrinci egységes párt elnöknője, kortesnek akarta megnyerni Vajda Ernőt.

Van még egy hetedik verzió is, amely szerint Vajda Ernő ellen akart tanuskodni, de ez a hír nem nyert megerősitést.

Mindenesetre, ha Magyarország hadat üzen az USA nak, tudni fogjuk, hogy ezt Zsazsa miatt tette. P. L.

Komplikált irás

Hegedüs Lóránttól tudtuk, hogy kitünő publicista, jeles közgazdász, Tébe vezér, sőt történettudós, ki Széchenyi István után, Kossuth Lajosról írt nagyszabású tanulmányával örvendeztette meg az olvasóközönséget. Ki hinné azonban, hogy ez az elfoglalt ember gyermekmeséket is ír? Pedig most fog megjelenni „Túl az Operencián" című mesekönyve, kis unokájának szánta a karácsonyfa alá, de felnőtt emberek is szivesen fogják lapozni. Csak az excellenciás szerző írása körül van baj: arra nincs ideje, hogy szép szabályos betüket írjon. Panaszkodott is a kiadója az írás olvashatatlansága miatt.

— Csodálom, — mosolygott Hegedüs Lóránt, — pedig a multkor egy török barátom kezdte silabizálni. Azt hitte, török gyorsírás.

=✶=✶=

Erkölcsrendészet óh . . .!

Egy, a Zuglóban lakó fiatal lány megkérdi:

— Mama, hogy jutok el az Ó-utcába?

— A leggyorsabban úgy, ha elmégy a Csokonay utcába.

II. Nem kell félni.

— Te, jönnek a detektivek. Szaladjunk el.

— Ugyan. Minket nem visznek be. Mik vagyunk mi? Urinők?

III. Mindenki gyanus.

Az erkölcsrendészeti detektiv megragadja egy kilencvenhatéves anyóka karját és rákiált:

— Maga leszólítja a férfiakat!

— De hiszen én kilencvenhat éves vagyok!

— Hohó, azt mindenki mondhatja!

=✶=✶=

Cipótvárosi karácsony

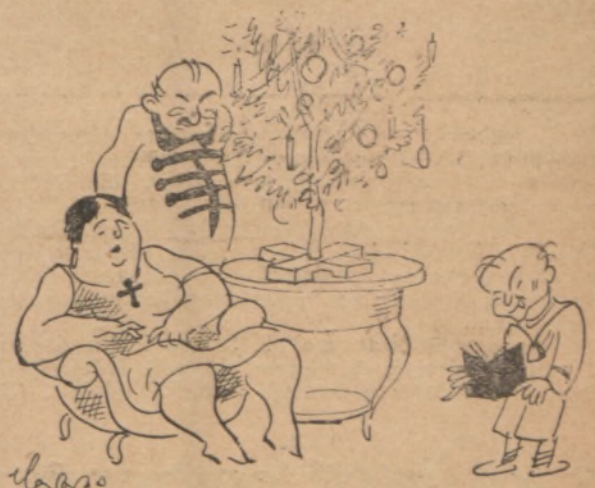

— Na, Aladárka most énekeld el szépen a „Stille Nacht, Heilige Nacht"-ot.

— Kérdezni nem kell?

— Mit?

— Azt, hogy miben különbözik ez az éjszaka a többitől?

=✶=✶=

Rövid kivánság

Két bélistás beszélget.

— Rövid telet jósolnak a tudósok.

— Remek. Ha most még egy rövid szivarom is volna, nem lenne kutyabajom se.

Világszenzáció! a

„FEKETEFEJŰ" NEO SHAMPOON!

A haj rugékony, korpamentes, ragyogó fényű lesz, megóv a korai őszülésől

Kapható szaküzletben!

Borsszem Jankó Szinházi razziája

Szinházi premier plan

1. PÉNZ BESZÉL

Ugynevezett karrier darab, ami a Nemzeti Szinházban (tekintve, hogy ott általában még ilyen jó darabokhoz sem vagyunk szokva) határozott karrierre számithat.

Uray Tivadar egy fiatal mérnököt játszik, aki Párizsból letörve és rongyosan érkezik haza, de itt a véletlen körülmények és Somogyi Bogyó fantáziája révén gazdag párizsi gyáros látszatát kelti. Szerencse, hogy már eltörölték a látszatadót, mert különben nagy zavarba jutott volna, hogy miből fizeti ki azt a nagy adót, amit bizonyára kivetettek volna rá.

Mert e gazdagnak hitt gyárosnak bizony nem volt egy vasa se. De itthon azért ünneplik őt, mint a gazdag gyáros és hires feltalálót. Egy riporter kideríti, hogy nem Uray találta fel azt a bizonyos kramolozin nevű benzinpótlékot, amiről a darabban szó van, és megakarja írni, hogy kár a benzinért, illetve azért a nagy ünneplésért, amelyben Urayt részesitik.

Uray szerencsére nincs egyedül a pácban, mert közben a szerzőről is kisütik a kritikusok, hogy nem ő találta fel a puskaport.

A végén persze minden jóra fordul. Uray azért is feltalálja azt a kramolozint s bár szerző a végén se strapálja magát a puskapor feltalálásával, a darabnak közönség sikere lesz és a halal nem a kaszával, hanem a kasszával fog érte jönni.

A címszereplő Uray mellett Somogyi Bogyó, Perczel Zita voltak kedvesek és nagyon jó volt Mihályfy Béla, Petheőné Füzes Anna is tetszett. Petheőtől-talpig. (h. f.)

2. A kőszivü ember fiai

A Magyar Szinház lerázta „Lánc"-át és visszamenekült a romantikához. Hatvany Lilitől Jókaihoz.

És állapitsuk meg, a Kőszivü ember fiai nagyobb sikerre számithat, mint a kőszivű báróno mondén alakjai. Igaz, hogy ezzel nem mondtunk sokat. Nem baj. Kárpótolja ezt a mulasztásunkat Hevesi Sándor, aki a Jókai-regényből dramatizált darabban annyit mond, olyan sokat, hogy az ember önkéntelenül arra gondol: sok a jóból is megárt. A darab szereplői a melegszivű, orgonahangú Berky Lili, a két szép, finom jelenség, Báthory Giza és Székely Lujza, ellenszenves szerepében is szimpatikus Orsolya Erzsi, egyetlen jelenetében is nagy tapsot arató Törzs, a kitünő Abonyi, Hajmássy, Beregi, Gózon, mind nagyszerűek. Kivülük még sokan játszanak. A rengeteg szereplő is garancia arra, hogy sok ember lesz a Magyar Szinházban. Ha nem lent, hát fent.

✳

Bársony Rózsi

fellépésének margójára

Mégis fellép Bársony,
Beszélhet az Alpár,
Aki legujabban
Az intrikával pár.

A nagy Gittának most
El lesz rontva tele,
Nem lehet Verebest
Fogatni most vele.

Nincsen oly intrika,
Mely Rózsinknak ártson:
Mert itt nemcsak a hang,
Az egész nő — Bársony.

✳

Karácsonyi meglepetés: Itt a nyár

Olvasod a napi ujságot, óh pesti polgár és szivedben egyszerre csak mámoros melódia zsong fel: itt a nyár.

És megfeledkezel a télikabátról, amelyet a m. kir. állami megóvó véd a széltől, s az égő napsugártól, megfeledkezel a fekete gondról, hogy szenet ugyan miből vegyél, megfeledkezel róluk, mert szivedben muzsikál a melódia: itt a nyár.

Mégegyszer ujságodba pillantsz, aztán lehunyod fáradt szemed és már lubickolsz is a langyos Dunában és cseresznyét meg körtét eszel a strand bársonyos homokján: itt a nyár.

Itt a nyár. . . a szinházak egymásután bezárnak.

✳

Töprengés a Király Szinházban

MICSODA OPTIMIZMUS, PONT EBBEN A SZINHÁZBAN HIRDETNI, HOGY „SZÉP A VILÁG."

=✶=✶=

A jó tüdő

Jó tüdővel úgy dicseekszünk
Ha mindig van NIKOTEX-ünk.

Csillárok bronzfigurák, irókészletek, ajándéktárgyak
Csillárok és Világitás r. t. Erzsébet körut 41.

Nagy örömet szerez
asszony- és leányismerőseinek, ha karácsonyra D'Orsay Milord parfümjével és D'Orsay kilenc árnyalatban kapható Dandy puderjével lepi meg.

Molnár Jenő hátrahagyott irásai

Mese az operett-librettóról

Rendes uzsonnázó - társaságunkat a Fészek-művészklubban nagyon felpaprikázta a multkor egy mindvégig magas szinvonalú vita, amely az operettlibrettók, közelebbről: a párisi szabásu és bécsi mintáju zenés darabok szövegkönyveinek értéke fölött folyt. Két álláspont alakult ki és csapott össze. Az egyiket túlnyomórészt a társaság zeneszerző tagjai képviselték, akik a bécsi operett-recept létjogosultságát igyekeztek bebizonyítani, a másik párton inkább az irók sorakoztak, akik a párisi műfaj mellett törtek lándzsát. Engedjék meg, hogy ezt a rendkivül érdekes értékes és tanulságos diskurzust kiemeljem egy intim müvész- és irótársaság szűk köréből és a nagy nyilvánosság elé vigyem.

A párbeszédes formát, ahogyan a vita lefolyt, tartom a legközvetlenebbnek, tehát ezt a formát választom.

A Bécs-párti: Most mind azzal jöttök, hogy idejét multa a bécsi operett, hogy Páris megmutatta, milyen irányban kell keresni az uj operett-stilust. Hát nincs igazatok. Mert akármilyen finom, elmés és mulatságos a párisi operett, mégis bécsi zsáner kell a közönségnek, az egész világnak. Nézzetek körül Newyorkban, Londonban, Berlinben,Rómában, Stockholmban, Barcelonában; ott nem a párisi Christiné, meg Yvain operettjeit játsszák százszor, meg ezerszer, hanem a Kálmán Imre, a Lehár Ferenc, a Szirmai Albert, a Strauss Oszkár, a Jean Gilbert bécs-budapesti tipusu darabjait.

A Páris-párti: Elfelejted, hogy a közönség úgy van a neki beadott szellemi eleséggel, mint a férj a kikapós feleséggel. Rendszerint a férj tudja meg utoljára, hogy becsapták. De akkor jaj a szerzőnek meg a szinháznak! Csakhogy azért vagyunk itt mink, hogy előre figyelmeztessük a veszélyre. Ahány új bécsi-budapesti operettet mutatnak be, annyival szélesebb rétegekben érlelődik meg a lesujtó kritika ennek a műfajnak lehetetlen képtelen voltáról. Már bocsáss meg, kérlek, de legutóbb láttam egy operettet, ahol egy nagykövet tánclépésekben állit be az orosz cárnő trónermébe, aztán a következő percben kérelenül beleavatkozik a cárnő szerelmi ügyeibe, később egy korcsmában felmászik a tüzes kandallóra, a feleségét — egy grófnőt és nagykövetnét! — szibériai hidegben kinthagy a havas uccán ácsorogni . . . Ennyi otrombaságot a kötélidegzetű karzati publikumnak sem lehet feltálalni. Vagy, — hogy egy ugyancsak most bemutatott pesti operettről szóljak, — egy huszárló jelenik meg a szalonban. Csupa fejtetőre állitott dolog, aminek semmi kapcsolata az élettel. Ezzel szemben a francia szövegirók épkézláb mesét csinálnak és nemcsak figuráik emberiek, husból és vérből valók, de a cselekmény fordulatai is természetesen hatnak. Vagy, azt hiszitek talán, hogy rendes „kétlábu tollatlan állatokkal" nem lehet kuplét, duettet, finálét énekeltetni, hogy csupa herceget, generálist, királyfit, testőrt, nőben pedig a legenyhébb esetben táncosnőt kell szerepeltetni?

A Bécs-párti: Az operett fölött már sokszor meghuzták a halálharangot és az operett mégis él, virul, és hódit. Az operettet nem lehet a logika mérlegére tenni. Ha értelmes dolgot akartok, vegyetek elő egy statisztikai évkönyvet, abban nincs fejtetőre állitva semmi, vagy olvassátok a történelmet, abban nem találtok égő kandallóra mászó nagyköveteket. Az operettnek egy a célja: mulattatni akar. Mulattatni mindenáron, még a józan értelem árán is. Az, aki az operettben értelmet keres, ne nézzen operettet, hanem maradjon Shakespeare mellett.

A Páris-párti: De mikor nagyszerűen megmutatták azok a tehetséges franciák, hogy igenis, békésen megfér egy kalap alatt az operett, meg a józanság. Emlékezzél az operett nagymesterére, Offenbach Jakabra, — micsoda brilliáns zenét szerzett a szatirikus ó-görög librettókhoz, a „Szép Heléná"-hoz, az „Orpheus„-hoz és milyen pompás szövegkönyv „A gerolsteini nagyherceg" vagy a „Hoffmann meséi„ A „Rip van Winkle" és „A cornevillei harangok" librettója is csupa érdekesség, csupa élet, vagy legalább is valószinüség. Régebben a bécsi operett szerzők is törődtek a szövegkönyvvel. Ott van a Strauss „Cigánybáró"-ja és a „Denevér„-je. Hogy idehaza maradjunk, klasszikusan szép volt a „János vitéz„ kedves és természetes a „Bob herceg," az „Alexandra." Ha tegnap nem fogadtak el értelmetlen zavgyvaságot, miért hajszolják ma a bosszantó badarságokat.

A Bécs-párti: Majd megmondom. A vérbeli szinpadi irók egyszerűen lenézik az operettet. Derogál nekik librettót irni. A terület így szabadon marad és minden irodalmi szegénylegény bitangolhat rajta. Miért nem jut eszébe egy Molnár Ferencnek, egy Heltai Jenőnek, egy Zilahi Lajosnak operettszöveget irni? Valamikor a leghiresebb francia szerzők vetélkedtek librettóirásban, azért is lendült föl a párisi operett. A szegény osztrák vagy magyar zeneszerző kénytelen beérni azzal a portékával, amit szállitanak neki.

A Páris-párti: Nem egészen így van a dolog. Tudok eseteket, hogy ismertnevű irók épkézláb vigjáték-témát adtak zeneszerzőiknek, akik azzal utasitották el, hogy ez nem alkalmas megzenésitésre. Hogy miért? Mert nem alkalmazkodott a sablonhoz, ahhoz az elcsépelt, agyonnyaggatott bécsi sablonhoz, amely megkivánja a limonádé szerelmet valló férfit, a nyafogó és ok nélkül féltékenykedő nőt (ezé a kettőé a vezetőszerep és ne adj isten, hogy másoknak nagyobb szerepük legyen,) aztán kell egy hülye legény, aki folyton ott legyeskedik egy szobaleány vagy efféle perszóna körül (ezé a kettőé az ugynevezett komikus-táncos szerepkör, amiből száz bécsi librettista sem tud már humort kicsiholni) és aztán egy öreg agyalágyult gróf vagy herceg mint másodkomikus. És az ember már az első felvonás második jelenetében mindent tud. Azt is, hogy ez a vegyes kompánia egy bálban vagy kastélyban találkozik a második felvonásban, amikor is a szerelmes szivek közé konkolyt hint valaki vagy valami. Kétségbeejtően sivár, száraz, unalmas játék.

A Bécs-párti: És mégis kell a közönségnek.

A Páris-párti: És mégis meg fog bukni. És jön a diadalmas párisi operett, a dalos, zenés, táncos vigjáték, amely épp olyan mai keletű, mint a dráma vagy a prózai vigjáték.

A vita még sokáig huzódott és egyik félnek sem sikerült a másikat meggyőznie. Ha pedig az én szerény véleményemre is kiváncsiak, elárulhatom, hogy a „párisi párt"-nak van jövője és a „bécsi párt" jól tenné, ha minél előbb átnyergelne. Mert tartósan butitani operettel épp úgy nem lehet az embert, mint politikával. Igaz?

Molnár Jenő

Majd csak javulnak a viszonyok

és azért a Kathreiner malátakávéról és Franck kávépótlékról még sem fog lemondani senki, aki azokat olcsó áruk miatt eddig is használta. Ugyan miért?

Vigyázzon a családjára

s tartson otthon 40 filléres *Pilavin*-tablettát, mert ennek tengersós s fenyőillatos gőze felülmulhatatlan a belélegzésre. Egy Pilavin 2—3 inhalálásra elég. Csakis négyszögletes Pilavint fogadjon el.